

УДК 37.091.3:811.111:004.94+656.61
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/81-2-25>

Світлана КОРЕШКОВА,
orcid.org/0000-0002-5657-6899
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мовних дисциплін
Державного університету інфраструктури та технологій
(Київ, Україна) flamingo-light10@ukr.net

Наталія КОРОТКА,
orcid.org/0000-0003-1994-2658
доцент кафедри мовних дисциплін
Державного університету інфраструктури та технологій
(Київ, Україна) natali.korotka@gmail.com

Тетяна СИРБУ,
orcid.org/0009-0006-2450-2189
старший викладач кафедри мовних дисциплін
Державного університету інфраструктури та технологій
(Київ, Україна) tatsy24062021@gmail.com

МУЛЬТИМОДАЛЬНІ ПІДХОДИ У ВИКЛАДАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ МОРЯКІВ: ІНТЕГРАЦІЯ АУДІОВІЗУАЛЬНИХ ТА СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Стаття присвячена дослідженню мультимодальних підходів до викладання професійної англійської мови для моряків, зокрема інтеграції аудіовізуальних та симуляційних технологій в освітній процес. Актуальність статті обумовлена сучасними вимогами до підготовки висококваліфікованих морських фахівців, здатних комунікувати в міжнародному середовищі. Враховуючи глобалізацію судноплавства та збільшення вимог до безпеки, що регулюються міжнародними стандартами (зокрема STCW), важливість володіння англійською мовою для моряків набуває ще більшої значущості. Мета статті полягає у дослідженні та обґрунтуванні ефективності застосування мультимодальних підходів у навчанні професійної англійської мови моряків. У статті мультимедійність у навчанні англійської мови розуміється як використання різних технологічних засобів і форматів інформації для створення інтерактивного навчального середовища, що сприяє ефективному засвоєнню мови. Розглянуто роль мультимодальних ресурсів у розвитку професійно орієнтованої мовної компетентності майбутніх моряків, а також їхній вплив на ефективність навчання у реалістичних контекстах морської діяльності. Окреслені сучасні методи використання відеоматеріалів, інтерактивних симуляцій, ігор та тренажерів для формування комунікативних навичок і опанування професійної термінології. Акцент зроблено на перевагах аудіовізуальних технологій у відтворенні реальних ситуацій та стимулюванні інтересу студентів до навчання. Основна увага приділяється поєднанню теоретичного матеріалу з практичним відпрацюванням завдань, що відповідають стандартам Міжнародної конвенції STCW. У статті представлено рекомендації для впровадження мультимодальних підходів у підготовку морських фахівців.

Ключові слова: англійська для спеціальних цілей, аудіовізуальні технології, інтеграція технологій в освіту, навчальні симуляції, професійно орієнтоване навчання, стандарти STCW.

Svitlana KORIESHKOVA,
orcid.org/0000-0002-5657-6899
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Languages
Kyiv State University of Infrastructure and Technologies
(Kyiv, Ukraine) flamingo-light10@ukr.net

Nataliia KOROTKA,
orcid.org/0000-0003-1994-2658
Associate Professor at the Department of languages,
Kyiv State University of Infrastructure and Technologies
(Kyiv, Ukraine) natali.korotka@gmail.com

Tetiana SYRBU,

orcid.org/0009-0006-2450-2189

*Senior Lecturer at the Department of languages,
Kyiv State University of Infrastructure and Technologies
(Kyiv, Ukraine) tatsy24062021@gmail.com*

MULTIMODAL APPROACHES IN TEACHING PROFESSIONAL ENGLISH TO SEAFARERS: INTEGRATION OF AUDIOVISUAL AND SIMULATION TECHNOLOGIES

The article is devoted to the study of multimodal approaches to teaching professional English to seafarers, in particular the integration of audiovisual and simulation technologies into the educational process. The relevance of the article is due to the modern requirements for the training of highly qualified maritime specialists capable of communicating in an international environment. Given the globalization of shipping and the increasing safety requirements governed by international standards (including STCW), the importance of English language skills for seafarers is becoming even more important. The purpose of the article is to study and substantiate the effectiveness of multimodal approaches in teaching professional English to seafarers. The article defines multimedia in English language teaching as the use of various technological tools and information formats to create an interactive learning environment that promotes effective language acquisition. The role of multimodal resources in the development of future seafarers' professionally oriented language competence and their impact on the effectiveness of learning in realistic contexts of maritime activity is considered. The article outlines modern methods of using video materials, interactive simulations, games and simulators to develop communication skills and master professional terminology. The emphasis is on the advantages of audiovisual technologies in recreating real-life situations and stimulating students' interest in learning. The main focus is on combining theoretical material with practical work on tasks that meet the standards of the International STCW Convention. The article presents recommendations for the implementation of multimodal approaches in the training of maritime specialists.

Key words: *English for Specific Purposes, audiovisual technologies, integration of technology in education, educational simulations, vocationally oriented training, STCW standards.*

Постановка проблеми. У сучасному морському середовищі комунікація англійською мовою є ключовою компетенцією, оскільки вона забезпечує ефективну взаємодію між членами екіпажу з різних країн, а також дотримання міжнародних стандартів безпеки, таких як SOLAS і MARPOL. Володіння англійською мовою професійного спрямування є невід'ємною складовою кваліфікаційної характеристики фахівців морських спеціальностей та становить важливу професійну якість у їхній підготовці (Тіщенко, 2021: 346). Наявність іншомовної професійної компетентності у вахтових помічників капітана визначена вимогами «Міжнародною конвенцією про підготовку, дипломування моряків і несення вахти» (STCW 78/95), актуалізованої у 2020 році (International Convention, 2020). Ця конвенція регламентує основні стандарти підготовки, сертифікації та організації вахтової служби, спрямовані на забезпечення безпеки та ефективності діяльності у сфері морських перевезень.

У національних освітніх програмах морських закладів вищої освіти передбачено вивчення дисциплін «Англійська мова» та «Англійська мова за професійним спрямуванням». Згідно з державними стандартами вищої професійної освіти, дисципліна «Іноземна мова» є обов'язковим компонентом навчальних планів підготовки фахів-

ців різних спеціальностей. Однак для здобувачів вищої освіти немовних спеціальностей особливо актуальним є не лише володіння іноземною мовою загального спрямування, але й розвиток мовних та мовленнєвих компетентностей для спеціальних цілей (English for Specific Purposes, ESP), що відповідає специфіці їхньої професійної діяльності.

У цьому контексті мультимодальність навчання стає надзвичайно важливою, адже дозволяє інтегрувати різні засоби сприйняття інформації, зокрема візуальне, аудіальне та кінестетичне.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розгляд сучасної наукової літератури свідчить про важливість вивчення професійної англійської мови для моряків, оскільки це є невід'ємною частиною їхньої професійної підготовки. Вивчення англійської мови згідно з міжнародними стандартами, зокрема STCW, підвищує рівень професійної компетентності та забезпечує безпеку на морі (Циганенко, 2017; Тіщенко, 2021). Зокрема, важливим аспектом є використання мультимедійних та онлайн-ресурсів, які дозволяють інтегрувати інтерактивні методи навчання, сприяючи розвитку комунікативних та професійних навичок (Гладун & Сабліна, 2018; Карпушина & Шумило, 2018; Яковлева, 2018). Оновлені методики викладання, що включають інноваційні технології, роблять навчання англійської мови більш ефективним

і наближають його до реальних умов роботи моряка (Іванченко & Поддубей, 2022; Кудря, 2022; Осіпчук, 2017).

Таким чином, сучасні підходи до викладання професійної англійської мови орієнтовані на інтеграцію технологій, що потребує подальших досліджень в аспекті підготовки кваліфікованих фахівців для міжнародного морського середовища.

Мета статті полягає у дослідженні та обґрунтуванні ефективності застосування мультимодальних підходів у навчанні професійної англійської мови моряків.

Виклад основного матеріалу дослідження. У психології модальність (від фр. *modulate* – спосіб, нахил) позначається як «одна з основних властивостей відчуттів, їхня якісна характеристика: колір – для зору, тон і тембр – для слуху, характер запаху – для нюху тощо» (Шагар, 2007: 259). Науковці зазначають, що «на відміну від інших характеристик відчуттів (просторових, часових, інтенсивнісних), модальні характеристики відбивають властивості реальності в специфічно закодованій формі (довжина світлової хвилі відбивається як колір, частота звукових хвиль – як тон та ін.)» (Шагар, 2007: 260). У процесі викладання іноземних мов викладачам важливо розуміти, що модальність охоплює не лише відчуття, але й інші психічні процеси, характеризуючи якісні ознаки когнітивних образів різного рівня та складності. Вона може використовуватися для класифікації не тільки відчуттів, а й сприйняття та уявлень, враховуючи різноманітність їхнього змісту і природи.

З огляду на психологічне розуміння модальності, використання симуляторів для моделювання професійних ситуацій дозволяє не лише відпрацювати лексику, але й навчитися реагувати у реальному часі, співпрацюючи з іншими. Аудіовізуальні матеріали, такі як відео з реальними ситуаціями на судні, допомагають занурити здобувачів вищої освіти в автентичне мовне середовище, що сприяє кращому засвоєнню спеціалізованих термінів (Гладун & Сабліна, 2018; Яковлева, 2018).

Таким чином, мультимодальність не лише підтримує розвиток професійних мовних навичок, а й допомагає підготувати моряків до вирішення комплексних завдань у глобальному морському середовищі. У цьому контексті дієвим є використання на заняттях відеороликів, що демонструють типові ситуації на борту судна, наприклад, інструктажі, аварійні ситуації та комунікацію між членами екіпажу.

Для викладачів та студентів корисними будуть такі відеоресурси англійською мовою, які демонструють типові ситуації на борту судна, як Seably

та Mastering Emergency Systems Onboard a Ship. Перший пропонує відео про системи безпеки на кораблі. Ресурс охоплює навчання для морських професіоналів, включаючи використання стандартних фраз для комунікації під час аварійних ситуацій, евакуацію та інструкції для пасажирів. Переглянути можна на платформі. Навчальне відео на платформі YouTube «Mastering Emergency Systems Onboard a Ship» розглядає основні системи безпеки, аварійні процедури, евакуацію та комунікацію між екіпажем. Відео демонструє, як професійно керувати аварійними системами на борту судна: від основних принципів до найкращих практик на морі.

Завдання до відео з Seably можуть мати тему «Комунікація під час надзвичайних ситуацій» (Communication During Emergency Situations):

1. *Vocabulary Task:*

- Identify five key phrases used by the crew during emergency communication with passengers.
- Translate these phrases into your native language.

2. *Crew Actions Analysis:*

- Listen to the dialogue between a crew member and a passenger during an alarm.
- Describe how the crew member calms the passenger and manages the situation.

3. *Role Play:*

- Create a dialogue between a crew member and a passenger in a fire scenario, using the phrases learned from the video.

Завдання до відео на платформі YouTube на тему «Аварійні процедури на кораблі» (Emergency Procedures Onboard):

1. *Multiple-Choice Questions:*

- What sound is used for the general emergency alarm?

- a) One long signal
- b) Seven short signals and one long signal
- c) Two long signals

2. *Critical Thinking:*

- The video demonstrates evacuation via muster stations. Write down the sequence of actions passengers must follow after hearing the alarm.

3. *Viewing Task:*

- Identify and describe the firefighting equipment shown in the video.

Запропоновані завдання на основі відеоматеріалів, таких як Seably і YouTube, дозволяють не лише вивчати професійну англійську мову, але й одночасно розвивати когнітивні навички студентів, їхню здатність до критичного мислення та швидкої адаптації в реальних умовах. Наприклад, завдання типу Vocabulary Task чи Role Play

інтегрують вивчення нової лексики з її практичним використанням у змодельованих професійних ситуаціях, таких як спілкування під час пожежі на борту корабля. Аналіз дій екіпажу в надзвичайних ситуаціях за допомогою Crew Actions Analysis або Multiple-Choice Questions допомагає студентам глибше розуміти послідовність процедур та стандарти поведінки на судні. Завдання з візуалізацією, наприклад, опис обладнання для боротьби з вогнем, не лише підсилюють знання фахової термінології, але й формують у студентів практичні навички її використання. Інтеграція таких мультиmodalних ресурсів забезпечує створення освітнього середовища, максимально наближеного до професійних реалій, стимулюючи інтерес і мотивацію до навчання. Таким чином, використання інтерактивних імітаційних технологій підвищує ефективність підготовки майбутніх моряків, одночасно забезпечуючи формування як мовленнєвих, так і професійних компетенцій.

Інтеграція мультиmodalних підходів у викладанні професійної англійської мови для моряків передбачає використання широкого спектра сучасних інструментів, які забезпечують максимальне занурення студентів у професійне середовище. Окрім навчальних відео, доцільно включати подкасти, зосереджені на морській лексиці та автентичній вимові, що сприяє вдосконаленню слухових навичок і розширенню словникового запасу студентів (Гладун & Сабліна, 2018; Карпушина & Шумило, 2018). Інтерактивні презентації з завданнями на кшталт аналізу морських термінів чи відтворення діалогів у формі рольових ігор розвивають здатність до імпровізації та мовленнєвої гнучкості. У таких іграх студенти можуть виконувати ролі капітана, штурмана або інженера, тренуючи комунікативні навички у змодельованих стресових ситуаціях.

Використання ігрових платформ, зокрема морських симуляторів, дозволяє не лише закріпити вивчену лексику, а й виробити стійкість до роботи в умовах підвищеної відповідальності. Ці технології забезпечують реалістичне уявлення про професійні завдання та можливість інтерактивної взаємодії англійською мовою. Аудіовізуальні матеріали, наприклад, відео з інструкціями про аварійні процедури, можуть бути використані для створення вправ на кшталт аналізу послідовності дій або опису дій екіпажу, що розвиває критичне мислення студентів. Використання QR-кодів для доступу до додаткових навчальних матеріалів стимулює самостійну роботу студентів і робить освітній процес більш технологічно орієнтованим.

Автентичність матеріалів, таких як записи переговорів морського екіпажу або звукові сигнали аварійних ситуацій, допомагає студентам звикнути до реальних умов професійного середовища. Крім того, віртуальна реальність може бути використана для навчання процедур евакуації або користування аварійним обладнанням, що значно підвищує залученість студентів. Включення гейміфікації у навчання, наприклад, розробка змагань між студентами на правильне використання морської термінології, стимулює їхню мотивацію та інтерес до вивчення англійської мови.

Серед переваг мультиmodalних підходів у викладанні професійної англійської мови для моряків слід також відзначити їх здатність адаптувати навчальні матеріали до реальних умов майбутньої професійної діяльності, що сприяє ефективнішому засвоєнню знань. Контекстуалізація термінології через аудіовізуальні матеріали забезпечує більш глибоке розуміння не лише мови, а й операційних процесів на судні. Інтерактивність таких підходів допомагає активізувати когнітивні процеси, зокрема аналіз і синтез інформації, що є важливими в умовах прийняття оперативних рішень. Крім того, мультиmodalні інструменти створюють можливість для студентів навчатися у віртуальному середовищі, яке максимально наближене до реального, що сприяє розвитку впевненості у власних силах. Тому ці технології не лише покращують мотивацію здобувачів освіти, але й сприяють формуванню міжкультурної комунікативної компетентності, необхідної для ефективної роботи у міжнародних екіпажах.

Попри численні переваги, виклики пов'язані з високою вартістю обладнання для симуляцій, необхідністю підготовки викладачів до роботи з технологіями та технічні труднощі, що можуть виникати під час використання складних платформ. Однак подальший розвиток технологій та доступ до цифрових ресурсів дозволить подолати ці бар'єри й вдосконалити підходи до навчання.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Інтеграція аудіовізуальних та симуляційних технологій у навчання професійної англійської мови для моряків є сучасним рішенням, що сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців. Поєднання теорії та практики в реалістичних умовах забезпечує ефективне засвоєння знань і навичок, які є критично важливими у морській галузі.

Перспективи подальших досліджень у галузі мультиmodalних підходів у викладанні професійної англійської мови для моряків можуть бути зосереджені на розробці індивідуальних навчаль-

них траєкторій з урахуванням рівня знань студентів та специфічних потреб різних груп моряків. Це дозволить більш точно налаштувати освітній процес та підвищити його ефективність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гладун М. А., Сабліна М. А. Сучасні онлайн-інструменти інтерактивного навчання як технологія співробітництва. *Open Educational E-environment of modern university*. 2018. № 4. С. 33–43.
2. Іванченко Л. В., Поддубей О. В. Системний підхід до викладання професійної англійської мови фахівцям авіаційного напрямку. *Авіація, промисловість, суспільство* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Кременчук, 12 трав. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременчуц. льотний коледж, Наук. парк «Наука та безпека». Харків: ХНУВС, 2022. С. 248–250.
3. Карпушина М., Шумило І. Використання освітніх Інтернет-платформ у навчанні іноземної мови. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Інформатизація вищого навчального закладу»*. 2018. № 903. С. 81–87.
4. Кудря М. М. Сучасні методики викладання іноземних мов у вищій школі України. *Вища освіта у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*. 2022. № 2. С. 222–230.
5. Осипчук Н. Сучасний стан навчання іноземних мов у вітчизняних та зарубіжних вищих технічних навчальних закладах. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*. 2017. Вип. 16. С. 271–273.
6. Тіщенко О. Морська англійська мова в забезпеченні безпеки мореплавства. *Наукові записки БДПУ. Серія: Педагогічні науки*. 2021. Вип.1. С. 346-353.
7. Циганенко О. А. Роль англійської мови за професійним спрямуванням у формуванні професійної компетентності майбутнього моряка. *Дни vědy – 2017 : Materiály XIII mezinárodní vědecko-praktická konference*, (Praha, 22–30 března 2017 г.). Praha: "Education and Science", 2017. S. 11–13.
8. Шагар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Х.: Прапор, 2007. 640 с.
9. Яковлева М. Л. Сучасні тенденції у навчанні іноземних мов студентів вищих навчальних закладів. *Закарпатські філологічні студії*. 2018. Вип 4. Т. 2. С. 36–39.
10. Explore Seably. The worlds largest online community for maritime learning. URL: <https://www.seably.com>
11. International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers (STCW Convention, as amended (IMO Sales No.IB938E). URL: <https://www.imo.org/en/OurWork/HumanElement/Pages/STCW-Convention.aspx>
12. Mastering Emergency Systems Onboard a Ship. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=L23t4vQxy0E>

REFERENCES

1. Hladun M. A., Sablina M. A. (2018). Suchasni onlain-instrumenty interaktyvnoho navchannia yak tekhnolohiia spivrobotnytstva [Modern online tools for interactive learning as a technology of cooperation]. *Open Educational E-environment of modern university*, 4, 33–43 [in Ukrainian].
2. Ivanchenko L. V., Poddubei O. V. (2022). Systemnyi pidkhid do vykladannia profesiinoi anhliiskoi movy fakhivtsiam aviatsiinoho napriamku [Systematic approach to teaching professional English to aviation specialists]. *Aviatsiia, promyslovist, suspilstvo: materialy III Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Kremenchuk, 12 trav. 2022 r.) / MVS Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav, Kremenchuts. lotnyi koledzh, Nauk. park «Nauka ta bezpeka»*. Kharkiv: KhNUVS, 248–250 [in Ukrainian].
3. Karpushyna M., Shumylo I. (2018). Vykorystannia osvitnikh Internet-platform u navchanni inozemnoi movy [The use of educational Internet platforms in teaching a foreign language]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»*. Serii «Informatyzatsiia vyshchoho navchalnoho zakladu» – Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Series “Informatization of Higher Education Institution”, 903, 81–87 [in Ukrainian].
4. Kudria M. M. (2022). Suchasni metodyky vykladannia inozemnykh mov u vyshchii shkoli Ukrainy [Modern methods of teaching foreign languages in higher education in Ukraine]. *Vyshcha osvita u konteksti intehratsii do yevropeiskoho osvithnoho prostoru – Higher education in the context of integration into the European educational space*, 2, 222–230 [in Ukrainian].
5. Osipchuk N. (2017). Suchasnyi stan navchannia inozemnykh mov u vitchyznianykh ta zarubizhnykh vyshchyykh tekhnichnykh navchalnykh zakladakh [The current state of teaching foreign languages in domestic and foreign higher technical educational institutions]. *Onovlennia zmistu, form ta metodiv navchannia i vykhovannia v zakladakh osvity – Updating the content, forms and methods of teaching and upbringing in educational institutions*, 16, 271–273 [in Ukrainian].
6. Tishchenko O. (2021). Morska anhliiska mova v zabezpechenni bezpeky moreplavstva [Maritime English in ensuring the safety of navigation]. *Naukovi zapysky BDPU. Serii: Pedagogichni nauky – Scientific notes of BSPU. Series: Pedagogical Sciences*, 1, 346–353 [in Ukrainian].
7. Tsyhanenko O. A. (2017). Rol anhliiskoi movy za profesiinym spriamuvanniam u formuvanni profesiinoi kompetentnosti maibutnoho moriaka [The role of ESP in the formation of future seafarers' professional competence]. *Dni vědy – 2017: Materiály XIII mezinárodní vědecko-praktická konference*, (Praha, 22–30 března 2017 h.). Praha: "Education and Science", 11–13 [in Ukrainian].
8. Shahar V. B. (2007). Suchasnyi tлумачnyi psykholohichniy slovnyk [Modern explanatory psychological dictionary]. Х.: Прапор [in Ukrainian].
9. Yakovleva M. L. (2018). Suchasni tendentsii u navchanni inozemnykh mov studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv [Modern trends in teaching foreign languages to students of higher educational institutions]. *Zakarpatski filolohichni studii – Transcarpathian philological studies*, 4(2), 36–39 [in Ukrainian].
10. Explore Seably. The worlds largest online community for maritime learning. URL: <https://www.seably.com>
11. International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers (STCW Convention, as amended (IMO Sales No.IB938E). URL: <https://www.imo.org/en/OurWork/HumanElement/Pages/STCW-Convention.aspx>
12. Mastering Emergency Systems Onboard a Ship. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=L23t4vQxy0E>